



## **Sisimiuni Taserallimmi 11.-13. september 2011-mi isumasioqatigiinneq**

### **Sammisaq: Meeqqanut inuusuttunullu tunngasuni suleqatigiinneq**

Asasakka tamassi

Aallarniutigalugu aggersarneqarninnut qujanaq.

Isumasioqatigiinnermut peqataanissara, kiisalu meeqqanut inuusuttunullu tunngasuni suleqatigiinnitsinnik qanoq pitsaanerpaamik nukittorsaasinnaanarput pillugu oqaloqatiginissarsi qilanaaraara. Isumaqpunga naatsorsuutigisavut anguniakkavullu naleqqussarniarlugit naapeqatigiittarnissarput pingaaruteqartoq, oqaloqatigiinngikkutta suleqatigiissinnaanngilagut – suleqatigiinngikkuttalu suliassat isumagisinnaanngilavut.

Naalakkersuisut 2009-mi Nunatsinni aqutsilermatali meerartatsinnut inuusuttatsinullu atugassarititaasut pitsanngorsarneqarnissaat sukumiisumik sammilerparput. Meeqqat pingaarnerpaapput, kiisalu meeqqat toqqissisimanartumik atugaqarlutik pinnguarnermikkut ilinniarnermikkullu pisinnaasaminnik nittarsaaffigisinnaasaminni alliaartorsinnaanerannut atugassarititaasut pitsaasuunissaasa qularnaarneqarnissaa inuiaqatigiinnut inuiaqatigiittut atugarissaarfiusutut imminnut taagortunut qitiusumik suliassaavoq.

2010-mi "Ataatsimut kivitseqatigiinneq" qulequtaralugu ataatsimeersuarnitsinniilli UNICEF suleqatigillualerparput tamatumalu ilaatigut kinguneraa 2011-mi Nunatsinni meeqqat pillugit ataatsimeersuarnissarput, tamatumani meeqqat pitsaasumik meeraaneq pillugu oqallinnermi namminneq oqaaseqarsinnaatitaassallutik. Taamatuttaaq borgmesterit suleqatigiinnerisigut kommunit oqaloqatigilluartarpavut taamatullu aamma CSR Greenlandimik suleqateqarnitsigut – pingaartumik meeqqanut inuusuttunullu tunngatillugu ukiuni tulliuttuni arlalitsigut isumaginninnikkut akisussaarnermik isumaginninnermilu suliaqarnermik nukittorsaasinnaanarput neriuuteqarnarpoq.

Naalakkersuisuni suliniarnernik ataqatigiissunik, attanneqarsinnaasunik siumullu sammititanik pilersitserusuppugut. Taamaattumik 2010-mi juunimi aalajangerpugut ukiuni tulliuttuni 10-15-ini meeqqanut inuusuttunullu tunngasuni pingaarnertut ineriartortitsinissat anguniagassallu piareersarnissaannut suliassaqtut assigiinngitsut akornanni ilivitsuutitsiviusumik meeqqanut inuusuttunullu periusissialiortoqassasoq.

Inatsisartuni ataatsimiinnissami naalackersuisoqarfiit akornanni meeqqanut inuusuttunullu periusissiamik, Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalackersuisoqarfiup Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfik kiisalu Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalackersuisoqarfik suleqatigalugit, kiisalu meeqqanut inuusuttunullu tunngasuni qitiusumik suliaqartuusunik peqataatsiviusumik suliarisaanik saqqummiussisinaanera uannut nuannersorujussuuvoq. Periarfissaq iluatsillugu naalackersuisoqarfiup sulinermit atatillugu siunnersuutitut pitsaasunut kinguneqartussanullu tigumasaaq tamanut qujarusuppunga – meerartatsinnut inuusuttatsinnullu iluaqutaasumik ilivitsuutitsiviusumik aaqqissugaasumillu suleqatigiilersinnaanitsinnut neriuteqalernarpoq.

KANUKOKA periusissiamut aqutsisoqatigiinni sulinermit tapersiilluarsimasoq immikkut qutsavigerusuppara. Aammattaaq kommunit suleqatigiissitani periusissiami sammisaqarfinnut suliatigut saqqummiussisusiorsimasuni peqataalluarsimanerannut qujavunga. Periusissiami suliniarfissat paaseqatigiiffiusumik eqqartorneqarnerannut ilusilersorneqarnerannullu tunngatillugu kommunit politikikkut allaffissornikkullu akuersaarsimapput. Borgmesterillu Sisimiuni juunimi ataatsimiikkatta uppersarvarput Namminersorlutik Oqartussat kommunillu suleqatigiinnerat siunissami meeqqanut inuusuttunullu tunngasuni suliniarnissamat ataatsimoorfiusoq pingaarutilik. Politikikkut suliatigullu soqutigisat akimorlugit ataatsimut anguniagaqarnerput isumaqatigiissutigaarput – tamanna pingaaruteqarpoq, tassami anguniagaq pillugu ersoqatigiikkutta kiisalu najukkani nunalu tamakkerlugu tapersersoqatigiikkutta aatsaat periusissiaq kissaatigisatsitut sunniuteqarsinnaavoq.

Uannut pingartuuvoq erseqqissassallugu, kommunini, illoqarfinni nunaqarfinnilu meeqqanut inuusuttunullu tunngasut iluanni suliniutit pitsaasut ingerlareemata. Meeqqanut inuusuttunullu tunngasut iluanni suliniutit amerlanersaannut kommunit akisussaapput. Ilutigisaanik kommunit tassaapput, meeqqat atugarisaanik qanimut ilisimasaqartut, ullullu tamaasa meeqqat toqqissisimanissaat qularnaarumallugu iliuuseqartuuartartut. Taamaammat nuannerpoq takusinnaallugu, kommunit meeqqat inuusuttullu atugarisaat pitsaanngorsarumallugit iliuuseqarnissaq qitiutikkaat. Tamanna Naalackersuisuni nuannaarutigearput.

Naalackersuisut neriutigaat meeqqanut inuusuttunullu periusissiaq tassaalerumaartoq meeqqat inuusuttullu atugarissaarnissaat qularnaarumallugu annertunerusumik suleqatigiinnisigut ataatsimoorullugu sakkorisarput. Taamaammat meeqqanut inuusuttunullu periusissiami aammattaaq siunnerfigaarput KANUKOKA-mit kommuniniillu tamanit pilersarusiortutut malinnaasuni aqutsisoqatigiinnilu inuttaqartitsisoqarnissaa.

Kommunini, illoqarfinni nunaqarfinnilu pineqartuni meeqqanut inuusuttunullu tunngasuni pitsaasunik suliniuterpassuaqartoqareenera erseqqissassallugu uannut pingaaruteqarpoq. Taamaattumik periusissiaq nutaaliorniarsarinerunngilaq. Periusissiami suliniarnerpassuit kommunini aamma suliassaqarfinni arlalinni tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit aalajangiisinnaatitaasuni aallartinneqareerput aallartinneqangajalerlutilluunniit. Taamaattumik KANUKOKA-p kommuniniillu aallartitat tamarmik malitseqartitsisuni pilersaarusiortuusuni siunnerfilersuisutullu aqutsisoqatigiinni peqataanissaa periusissiami siunniupparput.

Aningaasaqarnermut tunngatillugu nalunaarutigisinnaavara Naalakkersuisut 25 mio. kr.-it 2010-mi meeqqanut inuusuttunullu tunngasuni immikkut suliniarnermut aningaasaliissutigineqartut saniatigut AIS 2012-imi 10 mio. kr.-inik meeqqanut inuusuttunullu periusissiamut atugassanik aningaasaleeqqimmata. Periusissiaq tulleriaarissutaavoq taamaattumillu 10 mio. kr.-it taakku saniatigut periusissiami suliniarfiusussanut sapinngisamik aningaasanik inisseeqqittoqarnissaa siunniunneqarpoq, taamaattorli nalinginnaasumik suliniarnerit meeqqanut, inuusuttunut ilaqutariinnullu tunngasuni immikkut suliniarnerit allat ataqqillugit.

Oqaatigineqareersutut suliniarnernik ataatsimoorluta isumaginninnissarput pingaaruteqarpoq. Ilaqutariinnik sullissiviit assersuutissaalluarput. Illoqarfiit tamarmik ilaqutariinnik sullissiveqalernikkut pioreersunilluunniit ineriartortitsinikkut ilaqutariinnut suliniarnermik nukittorsaasinnaanaissaat ataatsimut kissaataavoq. Ilaqutariinnik sullissivinnik naliliineq Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfimmit tiguneqarpoq nalunaarusiarlu 2011-mi ukiakkut tamanut saqqummiunneqassangatinneqarpoq. Naliliineq pillugu nalunaarusiaq atorlugu ataatsimut ilisimasaqalissaagut kiisalu ilaqutariinnik sullissivinnik nukittorsaaneq ineriartortitsinerlu pillugit suleqqinnissamik eqqartuinissamut pilersaarusiornissamullu isumassarsilluta. Naalakkersuisut ineriartortitsinermut tamatumunnga taperseerusupput. Tamatumanissaaq oqaloqatigiinnissaaq pingaaruteqarpoq, taamaalluni suliniarnermi nukissanik piviusorsioortumik tulleriaarisooqarniassammat tamatumunngalu peqatigitillugu meeqqat ilaqutaallu pillugit ataqatigiissumik siusissukkullu suliniartarnissaaq qularnaarneqarluni. Tamanna Akileraartarnermut Atugarissaarnermullu Ataatsimiititaliamit kaammattuutigineqarpoq tamannalu sammisaqarfik aamma meeqqanut inuusuttunullu periusissiami pingaaruteqarpoq.

Qujanaq oqaaseqarninnut...